

FÖRSVARSMAKTEN

**Reglemente – Verksamhetssäkerhet
Ammunitions- och minröjning**

2017

Reglemente Verksamhetssäkerhet Am-och minröjning

SäkR Amröj 2017

REGLEMENTE

© Försvarsmakten

Bilder på omslaget: Försvarsmakten.

Grafisk bearbetning: Autotech Teknikinformation AB.

Produktionsid: 161206-032. Inköpsordernr 3000531388

Produktionsformat: XML

Publikationsområde: SÄKINSP

Tryck: Print on demand vid behov.

REGLEMENTE

VIDAR-handling: FM2016-9060:3

Beslut om fastställande av Reglemente för verksamhetssäkerhet Ammunitions- och minröjning 2017.

Reglemente för verksamhetssäkerhet Ammunitions- och minröjning (SäkR Amröj 2017) fastställs att gälla från och med 2017-04-01. Publikationen har inget registrerat M-nr.

I samband med det upphävs M7739-351112 SäkI Ammunitions- och minröjning 2013 Ä3, gällande från 2015-06-15.

Publikationen tillgängliggörs genom publicering på intranätet Emilia och Försvarmaktens hemsida.

Detta beslut är fattat av överste Ronald Månsson efter samråd med C PROD. I den slutliga handläggningen har som föredragande varit överstelöjtnant Joakim Bloom.

Ronald Månsson
C SÄKINSP

Joakim Bloom

REGLEMENTE

REVIDERING - ÄNDRINGSLOGG

Nr	Mom	Omfattning	Datum föredragning Beslut av	VIDAR – handling nr
0		Ursprunglig fastställelse	2017-01-16 C SÄKINSP	FM2016-9060:3

Moment avser momentnummer i den rättade versionen.

Ändringar i texten framgår av ändringsmarkör. I de fall rad/stycke utgått markeras det med blankrad och ändringsmarkör.

Kom ihåg!

Om du läser detta reglemente i pappersformat – kontrollera att du har den senaste utgåvan. Fastställd och gällande utgåva finns alltid publicerad på Försvarmaktens intranät.

REGLEMENTE

Innehåll

Inledning.....	7
1 Grunder och ansvar	9
Ammunitionsröjning	9
Ansvarsförhållanden inom Försvarmakten.....	12
2 Behörighet.....	17
3 Försöksammunition, minröjningsormar, robotar, flygbomber och brand i röjningsobjekt	25
Försöksammunition	25
Minröjningsorm 1 och 10	25
Robotar och flygbomber	26
Brand i röjningsobjekt.....	26
4 Avspärrningar och riskområden.....	27
5 Undantag.....	31
Bilagor	
1 . Begreppsförklaringar	33

REGLEMENTE

Inledning

Inledning till SäkR-serien återfinns i *SäkR G*.

1 Grunder och ansvar

Ammunitionsröjning

Övningsledare, utbildningsbefäl, ammunitions- och minröjningspersonal får endast utbilda på eller använda den utrustning, tekniker och de metoder för vilka de har av Försvarsmakten fastställd utbildning. Utbildningen ska vara kvalitetssäkrad av SWEDEC avseende röjning på land och 4. sjöstridsflottiljen avseende röjning av sjöfynd.

1. – Inom Försvarsmakten regleras ammunitions- och minröjningstjänsten av Reglemente ammunitions- och minröjning (*R Am- och minröj*):

- Skyddsåtgärder
- Lokaliseringsteknik
- Oskadliggörandeteknik
- Arbetsmetoder
- Röjning av biologisk och kemisk ammunition
- Röjning av ammunition under vatten
- Ammunitionslära
- Röjning av IED.

REGLEMENTE

SäkR-serien är överordnad, och har tolkningsföreträde, gentemot *Reglemente Ammunitions- och minröjning (R Am- och minröj)*.

2. – Bestämmelserna i denna bok ska kompletteras med särskilda bestämmelser (insatsspecifika bestämmelser) för aktuellt operationsområde. De särskilda bestämmelserna för röjning på land utarbetas av SWEDEC och fastställs av Försvarsmaktens operative chef.

De särskilda bestämmelserna för röjning av undervattensammunition och ammunition under vatten utarbetas av 4.sjöstridsflottiljen och fastställs av Försvarsmaktens operativa chef.

3. Försvarsmakten. – Försvarsmakten ansvarar för all ammunitionsröjning av svensk, militär ammunition inom militärt område eller inom civilt område som är avlyst för militär verksamhet utom när brott eller misstanke om brott föreligger.

Ammunitionsröjning i samband med *brott eller vid misstanke om brott* sker enligt *mom 6*.

Vid olycka med explosiva varor inom militärt område eller inom civilt område som är avlyst för militär verksamhet ska beslut om oskadliggörande av ammunition eller ammunitionsrester eller annan åtgärd fattas av chefen för Försvarsmaktens säkerhetsinspektion i samverkan med polismyndigheten och förbandschef.

Då Försvarsmakten stödjer samhället (Polismyndigheten, Kustbevakning, Räddningstjänst) med ammunitionsröjning får följande ammunition inte röjas utan särskilt beslut och särskilt utfärdade röjningsbestämmelser

- ammunition som inte kan klassificeras
- sjöfynd som inte kan identifieras.

Beslutet fattas av C INS efter samråd med HKV/MUST, SWEDEC eller 4. sjöstridsflottiljen.

Direktiv för röjning utfärdas av SWEDEC avseende ammunition på land och av 4. sjöstridsflotilljen avseende sjöfynd.

REGLEMENTE

Försvarsmakten ansvarar i Sverige för omhändertagande och oskadliggörande av militära sjöfynd. Samordning med samhällets resurser ska ske genom territoriell chefs försorg. Territoriell chef eller den han utser ska informera Länsstyrelsen, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Kustbevakningen, Räddningstjänsten och Polisen då dessa myndigheters ansvarsområden tangeras eller deras resurser behöver nyttjas.

Försvarsmakten ska efter framställan stödja Kustbevakningen, Räddningstjänsten och Polismyndigheten enligt *mom 4–6*.

4. Kustbevakningen. – Kustbevakningen ansvarar för omhändertagande av kemiska stridsmedel på svenskt territorialhav och ekonomisk zon samt i Vätern, Vättern och Mälaren samt på fartyg som inte ligger i hamn.

Om sjöfyndet eller objektet bedöms innehålla explosivämne, ska Försvarsmakten understödja vid lokalisering, identifiering, indikering, sanering och oskadliggörande.

5. Kommunala räddningstjänsten. – Den kommunala räddningstjänsten ansvarar för omhändertagande av kemiska stridsmedel på land samt på fartyg i hamn.

Om sjöfyndet eller objektet bedöms innehålla explosivämne, ska Försvarsmakten understödja vid lokalisering, identifiering, indikering, sanering och oskadliggörande.

6. Polismyndigheten. – Polismyndigheten är ansvarig för

- allt övrigt omhändertagande av ammunition och OXA, såväl av militärt som civilt ursprung
- all ammunitionsröjning i samband med brott eller vid misstanke om brott, även inom militärt område eller område som är avlyst för militär verksamhet.

Försvarsmakten kan understödja polismyndigheten efter framställan. Vid olycka med militära explosiva varor på civilt område ska beslut om oskadliggörande eller annan åtgärd fattas av polismyndigheten.

REGLEMENTE

7. Risktagningsnivåer vid ammunitions- och minröjningsverksamhet på land. – Risktagningsnivåerna (Incident Category) A-D beskrivs enligt STANAG 2143 och återfinns i *Reglemente Am- och minröjning, Skyddsåtgärder* samt i särskilda bestämmelser (t ex insats-specifika bestämmelser).

Risktagningsnivåerna ska även användas vid planering och prioritering av kommande rekognoserings- och röjningsarbeten.

8. Riskhantering. – Vid all ammunitions- och minröjningsverksamhet ska ammunitions- och minröjningsledare genomföra en säkerhetsanalys enligt *R Am- och minröj Skyddsåtgärder*.

De arbetsmetoder, tekniker, materiel och skyddsutrustningar som medför minsta risken för röjande personal ska användas.

Ansvarsförhållanden inom Försvarsmakten

9. Produktionsledningen (PROD). – C PROD har ansvaret för

- Försvarsmaktens nationella ammunitionsröjning inom militärt område och inom civilt område som är avlyst för militär verksamhet
- ammunitionsröjning som genomförs inom ramen för avveckling och avyttring av skjutfält
- rekognosering, bärgning och oskadliggörande av dumpad ammunition.

10. Insatsledningen (INS). – C INSATS har ansvaret för Försvarsmaktens ammunitions- och minröjningsinsatser vid internationell verksamhet.

11. Marintaktisk stab (MTS). – C MTS har ansvaret för

- Försvarsmaktens stöd till Kustbevakningen och den kommunala räddningstjänsten vid omhändertagande av sjöfynd som bedöms

REGLEMENTE

innehålla kemiska stridsmedel i kombination med explosivämne. När detta inträffar ska 1. CBRN-kompaniet ur SkyddC informeras.

- omhändertagande av militära sjöfynd som inte innehåller kemiska stridsmedel.

12 Militärregional stab (MR). – C MR har ansvaret för:

- Samordningen av allt stöd till samhället enligt LSO och stödförordningen avseende ammunitionsröjning av militära ammunitionseffekter.
- Röjning av konventionell ammunition, löser uppdraget enligt OPL och ger order till aktuell OrgE.

Avser stödet röjning av ammunition under vatten eller militära sjöfynd överförs uppdraget till marintaktisk chef (MTCH) via OPL. Om en OrgE ur sjöförbanden ska lösa uppgifter kopplat till röjning av konventionell ammunition på order av C MR, ska MTCH orienteras. Alternativt så överförs uppgiften till MTCH.

13. 4. sjöstridsflottiljen (4. sjöstriflj). – C 4. sjöstriflj

- ansvarar för utbildning, behörighetsprövning och kompetensutveckling av personal för röjning av militära sjöfynd
- dokumenterar och utvärderar inkomna ammunitionsröjningsrapporter.

14. Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC). – C SWEDEC

- stödjer Forsvarsmaktens ammunitions- och minröjningsverksamhet på land, nationellt och internationellt
- stödjer efter framställan från C ATS/C MR, Polismyndigheten, Kustbevakningen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och den kommunala räddningstjänsten med ammunitionsröjning på land

REGLEMENTE

- stödjer efter framställan från Försvarmaktens operative chef CBRN-insatsstyrkan med röjning av ammunition på land som misstänks innehålla CBR- eller brandstridsmedel, nationellt och internationellt
- stödjer efter framställan från C ATS/C MR regional CBRN-insatsenhet med röjning av ammunition på land som misstänks innehålla CBR- eller brandstridsmedel
- ansvarar för utbildning och behörighetsprövning av am- och minröjningspersonal för röjning på land
- dokumenterar och utvärderar inkomna ammunitionsröjningsrapporter.

15. Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC). – C SkyddC

- stödjer efter framställan från C ATS/C MR eller C MTS, Polismyndigheten, Kustbevakningen och kommunala Räddningstjänster med CBRN-skydd vid röjning av ammunition som misstänks innehålla CBR- eller brandstridsmedel.
- stödjer efter framställan från Försvarmaktens operativa chef Polismyndigheten, Kustbevakningen, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) och den kommunala räddningstjänsten med ammunitionsröjning på land med röjning av ammunition som misstänks innehålla CBR- eller brandstridsmedel nationellt samt internationellt.

16. Förbandschef med brukaransvar för Ö/S (CMA), enligt Säkr G2:13. – Förbandschef ska upprätta och aktuellhålla instruktioner samt genomföra riskhantering enligt *R Am- och minröj Skyddsåtgärder kap 3* för de mål- och riskområden som finns på Ö/S. Riskhanteringen bör även ta hänsyn till ammunitionens djup i mål- och riskområden, samt hur eventuell verksamhet kan påverka denna.

REGLEMENTE

Riskhanteringen ligger även till grund för om mål- eller riskområden ska spärras av. Förbandschef ska:

- i skjutfältsinstruktionen bestämma vilka verksamheter som får genomföras i dessa områden,
- säkerställa tillgång av ammunitionsröjningsledare samt utse amröjledare för skjutfält.
- besluta om avspärrning enligt *SäkR G, kapitel 8*.
- beordra ammunitionsröjning på militärt område eller civilt område som är avlyst för militär verksamhet
- Förbandschef med garnisonsansvar ska utse ansvarig amröjledare inom garnisonen.

17. Förbandschef med ansvar för f.d. övnings- och skjutfält. – Förbandschef med ansvar för f.d. Ö/S och med uppdragsavtal mellan Försvarsmakten och FortV ska upprätta instruktion för ammunitionsröjning på dessa fält. Röjning avser skydd av tredje man.

18. Ammunitionsröjningsledare vid garnison, Ö/S motsvarande – Utsedd ammunitionsröjningsledare för garnison, skjutfält (motsvarande) ska planlägga, organisera och leda fortlöpande ytletning, ammunitionsröjning och skrotavstädning inom målområden och i förekommande skjutriktningar.

Om ammunitionsröjningsledare ingår i övningsledning ska denne

- före övning bedöma risken för OXA med hänsyn till målterräng och använd ammunition samt möjligheterna att lokalisera och oskadliggöra OXA
- före övningen planera och organisera för ammunitionsröjning under och efter övningen
- under övningen leda och utföra nödvändig ammunitionsröjning
- efter övningen leda och utföra av förbandschefen beordrad ammunitionsröjning

REGLEMENTE

- efter övningen överlämna underlag för övningsledarens rapport till CMA om kvarvarande OXA, antal och position.

19. Kontingentschef. – Kontingentschef vid internationell verksamhet, som enligt särskilda bestämmelser för aktuell insats (insatsspecifika bestämmelser)

- beordrar ammunitions- och minröjning samt anger risktagningsnivå
- beordrar ammunitions- och minröjning som genomförs med syfte att vidmakthålla egen förmåga
- avdelar övningstid mellan insatserna för att vidmakthålla och öka kunskaper och färdigheter hos röjningspersonalen
- upprättar och aktuellt håller instruktioner för skjutfält eller målområden bland annat avseende
 - ytletning, ammunitionsröjning och skrotavstädning, se *SäkR G, kapitel 8*
 - eventuella begränsningar för tillträde eller verksamhet i målområde, se *SäkR G, kapitel 8*
 - tillåtna målområden samt tillåten ammunition för målområde eller del av målområde
 - brandförsvar, se *SäkR G, kapitel 8, kapitel 13* samt *bilaga 6*.

20. Ordergivning och rapportering. – Ordergivning och rapportering vid ammunitions- och minröjningsverksamhet sker i första hand digitalt och i enlighet med STANAG 2221 med tillhörande AEODP-6.

Exempel på order- och rapportblanketter samt ifyllda order- och rapportblanketter återfinns i *R Am- och minröj - Arbetsmetoder, EOD-IS* och på *emilia*.

Svensk översättning av AEODP-6 i pdf-version återfinns i *EOD-IS* och på *emilia*.

2 Behörighet

1. – Övningsledare, utbildningsbefäl, ammunitions- och minröjningspersonal får endast utbilda på eller använda den utrustning, tekniker och de metoder för vilka de har av Försvarsmakten fastställd utbildning. Utbildningen ska vara kvalitetssäkrad av SWEDEC avseende röjning på land och av 4. sjöstridsflottiljen avseende röjning av sjömilitär ammunition samt röjning under vatten.

2. Kategorier. – I Försvarsmakten finns det sex olika kategorier av ammunitions- och minröjningspersonal.

1. Ammunitionsröjningsledare (AmröjL) avseende konventionell ammunition (CMD), sjömilitär ammunition (UMD och Røjdyk), ”terroristbomber” (IEDD) och biologisk-/kemisk ammunition (BCMD).
2. Minröjningsledare (MinröjL).
3. Ammunitionsröjningsledare på övnings- och skjutfält¹ (AmröjL Ö/S).
4. Ammunitionsrøjare (Amrøj) avseende konventionell ammunition (CMD), sjömilitär ammunition (UMD och Røjdyk), IEDD och biologisk-/kemisk ammunition (BCMD).
5. Minrøjare (Minrøj).
6. Lokal ämnesföreträdare (LÄF EOC).

1. Förordnanden som Nationell AmröjL upphör att gälla 2018-12-31 och ersätts av AmröjL Ö/S eller AmröjL CMD enligt egen CMA beslut.

REGLEMENTE

3. Röjningspersonal för röjning av konventionell ammunition (Amröj CMD och AmröjL CMD). – Röjningspersonalen kan röja svensk och utländsk konventionell, rök-, brand- och tårgasammunion både inom Försvarsmaktens egen verksamhet och som stöd till samhället i fred, kris och krig, nationellt och internationellt.

BCMD-röjningspersonalen kan röja biologisk och kemisk ammunition både inom Försvarsmaktens egen verksamhet och som stöd till samhället i fred, kris och krig, nationellt och internationellt.

Utbildning² av Amröjare sker hos egen Förbandschef med av SWEDEC utgivna utbildningsanvisningar. Utbildning av Amröjledare sker vid SWEDEC.

4. Röjningspersonal för röjning av ammunition under vatten (Amröj UMD, AmröjL UMD, Röjdyk och RöjdykL). – Personal med Amröj UMD-kompetens kan röja konventionell ammunition på land samt på sådant djup att dykutrustning krävs.

Personal med Röjdykkompetens kan röja konventionell- och sjömiljtärammunition på land samt på sådant djup att dykutrustning krävs. Utbildning av Amröj UMD, sker hos egen Förbandschef med av C. 4 sjöstriflj utgivna utbildningsanvisningar. Utbildning av AmröjL UMD, Röjdyk och RöjdykL sker vid 4. Sjöstriflj.

5. Röjningspersonal för röjning av IED (Amröj IEDD och AmröjL IEDD). – Röjningspersonalen kan röja IED både inom Försvarsmaktens egen verksamhet och som stöd till samhället i fred, kris och krig, nationellt och internationellt. IEDD kompetensen i Försvarsmakten är indelad i tre olika nivåer där varje nivå har en egen formell behörighet och ett eget förordnande. Nivå I: Röjning av IED³ i låghotsmiljö. Nivå II: Röjning av IED i höghotsmiljö. Nivå III: Röjning av avancerade IED. Utbildning av Amröjare IEDD sker hos egen Förbandschef,

2. Utbildning av Amröjare CMD, BCMD, IEDD och minröjare kan även genomföras av SWEDEC

3. Röjning av IED i maritim miljö är en tilläggsutbildning till IEDD-utbildningen. Denna utbildning genomförs av Röjdykdivisionen med av C 4.sjöstriflj utgivna utbildningsanvisningar.

REGLEMENTE

med av SWEDEC utgivna utbildningsanvisningar. Utbildning av Amröjl IEDD sker vid SWEDEC.

6. Ammunitionsröjningsledare på övnings- och skjutfält (Amröjl Ö/S). – Röjningspersonalen kan röja den ammunition som CMA behöver ha röjd för att upprätthålla säkerheten på övnings- och skjutfält samt på civilt område avlyst för militär verksamhet. Utbildning och förordnande omfattar i första hand den ammunition som kan förekomma på försvarets skjut- och övningsfält eller civila områden avlysta för militär verksamhet. Utbildning av Amröjl Ö/S sker vid SWEDEC.

7. Minröjningspersonal. – Röjningspersonalen får röja landminor samt konventionell ammunition såsom gevärsgranater med anslagsfunktion, handgranater, substridsdelar med mekanisk anslagsfunktion och kaliberbunden ammunition med anslagsfunktion.

Minröjningspersonal⁴ UMD får röja sjömilitär ammunition med maskinella metoder (ROV).

Utbildning av Minröjare sker hos egen Förbandschef⁵ med av SWEDEC utgivna utbildningsanvisningar. Utbildning av Minröjledare sker vid SWEDEC.

8. Lokal ämnesföreträdare EOC (LÄF EOC). – LÄF EOC ska finnas förordnad vid varje OrgE med förordnad ammunitions- och minröjningspersonal i egen insatsorganisation och/eller OrgE där C OrgE är CMA. För UMD och Röjdyk upprätthålls rollen av Dyktjänstledaren vid respektive förband.

LÄF EOC biträder C OrgE med samordning, rollfördelning och kvalitetssäkring av ammunitions- och minröjningen vid egen OrgE. LÄF EOC ska ha formell behörighet som Amröjl för det utbildningsområde denne företräder (CMD, IEDD, Ö/S, eller Minröj) samt vara godkänd efter genomförd tilläggskurs *Lokal ämnesföreträdare EOC vid SWEDEC*.

4. Utbildning av minröjare UMD sker vid egen OrgE med av C 4. Sjöstriflj utgivna bestämmelser.
5. Utbildning av Amröjare CMD, BCMD, IEDD och minröjare kan även genomföras av SWEDEC.

REGLEMENTE

9. Invärdering av annan ammunitions- och minröjningsutbildning. – Tillgodoräknande och validering av utbildning i ammunitions- och minröjning genomförs av C SWEDEC (röjning på land) respektive C 4.sjöstrflj (röjning av sjöfynd).

10. Utbildning med skarp, apterad och armerad ammunition. – Vid utbildning, övning och evaluering av personal i Sverige för ammunitions- och minröjningsverksamhet på land, där apterad och armerad skarp ammunition används, ska skriftligt tillstånd från C SWEDEC inhämtas innan verksamheten påbörjas.

För verksamhet inom UMD och Röjdyk ska tillstånd inhämtas från C4. Sjöstrflj. Minröjning UMD inhämtas tillstånd från respektive förbandschef. Vid utbildning, övning och evaluering av personal för röjning av skarpa sjöfynd eller konventionell ammunition som befinner sig på ett sådant djup att dykutrustning eller fridykning krävs ska tillstånd inhämtas från C 4.sjöstrflj.

Tillståndet avser specifik verksamhet och tid, genomförd av namngiven övningsledare.

Truppminor som Försvarsmakten innehar får endast användas som objekt vid ammunitions- och minröjningsutbildning samt vid test- och försöksverksamhet. Tillstånd ska inhämtas av C SWEDEC.

11. Övrig personal med erforderlig kompetens. – Som övrig personal räknas den personal som inte tillhör kategorin ammunitions- och minröjningspersonal och som i sin tjänstgöring behöver oskadliggöra enstaka objekt, t ex personal som arbetar i ammunitionsförråd, övningsledare och utbildningsbefäl.

Denna personal ska, enligt *SäkR G 2:1*, ha erforderlig kompetens vilket här omfattar förståelse avseende tekniska faror med ammunitionen, riskområdes bedömning, nyttjande av skyddsutrustning och skydd, rapportering, god färdighet att nyttja tillåtna oskadliggörandetekniker samt tillämpningsbara skadebegränsande åtgärder och varningsåtgärder.

REGLEMENTE

Övrig personal med erforderlig kompetens får röja svensk ammunition med oskadliggörandetekniker och metoder för vilka de har utbildning. Tillåtna tekniker framgår av *tabell 2:1*.

Tabell 2:1 Svensk ammunition som får röjas av övrig personal med erforderlig kompetens

Ammunition	Påläggs-laddning ^a	Sprängplatta ^a	Bränning ^a
Vinggranat ^{b, c}	X	X	
80 rökvinggranat 10		X	
Spränghandgranat		X	
Chockhandgranat		X	
Rökhandgranat utan fosfor			X
Rökhandgranat med fosfor		X	
Markeringsmedel			X
Larmmina			X
Landmina		<i>Se Säkr Spräng, kapitel 5</i>	
Rökfackla			X
Övningsgas- brandammunition (utom bomber och granater)			X
Signal- och lysammunition (utom bomber och granater)			X
Elektronbrandbomb		<i>Se Säkr BRök, kapitel 10</i>	
Tändmedel och med tändmedel apaterat sprängmedel	X		
Dola (kvarvarande laddning efter sprängning)		<i>Se Säkr Spräng 3:5</i>	

REGLEMENTE

Ammunition	Påläggsladdning ^a	Sprängplatta ^a	Bränning ^a
Rökkastarammunition	<i>Se Säkr Fordon, kap 14 och Säkr Ehv/Pv, kap 7</i>		
Klickad oskjuten ammunition ^d	X ^{de}		X

- a Enligt R Am- och minröj - Oskadliggörandetekniker.
- b Gäller endast vinggranat med klickad drivladdning eller inte skjuten vinggranat med tändrör som inte går att återsäkra.
- c Pansarsprängvinggranat 94 (STRIX) eller delar därav får endast röjas av behörig ammunitionsröjningsledare och efter anvisningar från FMV och beslut av HKV.
- d Finkalibrig ammunition mindre än 13 mm.
- e Patronerad ammunition grövre än 13 mm med eller utan spårlyus och med eller utan verkandel.

12 Godkänd yrkes- och befattningskurs i ammunitions- och minröjning. – Efter genomförd och godkänd yrkes- och befattningsutbildning utfärdas ett utbildningsintyg vilket är ett krav för att erhålla en ammunitions- och minröjningsbehörighet.

Utbildningsintyg för ammunitions- och minröjningsledare utfärdas av C SWEDEC.

Utbildningsintyg för ammunitions- och minröjare utfärdas av C OrgE. Alternativt av chefen SWEDEC då yrkes- och befattningsutbildning för ammunitionsröjare genomförts vid SWEDEC.

Utbildningsintyget är giltigt under 5 år och det därpå följande kalenderåret. Därefter förlängs det automatiskt med ytterligare 5 års giltighetstid, om det inte föreligger betydande förändringar gällande metoder, tekniker eller utrustning.

Vid betydande förändringar ska individen genomföra av SWEDEC alternativt 4.sjöstriflj utgivna kompletteringspaket. Om kompletteringspaket inte genomförts förfaller utbildningsintyget och individen kan inte förordnas i ammunitions- och minröjningstjänst.

Utbildningsintyg efter genomförd och godkänd YBK kan återkallas av C SWEDEC eller C 4.Sjöstriflj t.ex. vid brott mot Försvarmaktens sä-

REGLEMENTE

kerhetsbestämmelser. Om utbildningsintyget återkallats kan vederbörande inte längre förordnas som Minröjare, Minröjledare, Amröjare CMD, UMD, BCMD eller IEDD, Nationell amröjledare, eller Amröjledare Ö/S, CMD,UMD, BCMD eller IEDD amröjledare.

13, Behörighet och evaluering, – För att erhålla ammunitions- och minröjningsbehörighet krävs godkänd evaluering. All ammunitions- och minröjningspersonal på land evalueras av C SWEDEC. Evaluering sker mot respektive ammunitions- och minröjningskategori enligt *kapitel 2:2*.

Ammunitions- och minröjningspersonal inom UMD, Röjdyk samt Minröjare UMD evalueras av C 4.Sjöstriflj.

Efter genomförd och godkänd evaluering kan personalen förordnas För att kunna förordnas krävs det en ammunitions- och minröjningsbehörighet.

Grundläggande evaluering ger behörighet att:

- Röja i enlighet med erhållet utbildningsintyg i Sverige.
- Ingå i Försvarmaktens beredskapsförband för internationella insatser. Vid internationell insats kan det krävas insatsspecifik tilläggsutbildning. Den insatsspecifika tilläggsutbildningen regleras, genomförs och evalueras av C SWEDEC eller C 4.Sjöstriflj.

Insatsspecifik evaluering ger behörighet att:

- Röja i enlighet med erhållet utbildningsintyg för aktuellt insatsområde. Behörigheten är giltig under 3 år och det därpå följande kalenderåret. Därefter krävs en förnyad evaluering.

14. Förordnande av förbandschef. – För att i Försvarmakten få genomföra eller leda ammunitions- och minröjning krävs att individen är förordnad. För att kunna förordnas krävs giltigt utbildningsintyg samt behörighet för aktuellt insatsområde.

Chef som utövar arbetsgivarens skyldigheter och befogenheter förordnar egen personal för aktuellt insatsområde enligt *tabell 2:2*.

REGLEMENTE

Tabell 2:2

	AmröjL Ö/S	MinröjL och AmröjL
NATIONELLT		
Militärt övnings- och skjutfält med avlyst riskområde	X	X
Civilt område avlyst för militär verksamhet och med avlyst riskområde	X	X
Övrigt militärt område där det inte föreligger misstanke om brott		X
Som stöd till Polisen och under ledning av polisinsatschef på civilt område eller militärt område där det föreligger misstanke om brott.		X
Ingå i Försvarmaktens beredskapsförband för internationella insatser.		X
INTERNATIONELLT		
Specificerat insatsområde enligt av HKV utfärdade order		X

15. Förordnande av lokal ämnesföreträdare EOC. – För att kunna förordnas som lokal ämnesföreträdare EOC ska individen inneha giltigt utbildningsintyg avseende det utbildningsområde vederbörande ska företräda och genomfört kurs för *Lokal ämnesföreträdare* vid SWE-DEC. Ansvaret för att kontrollera att individen innehar giltigt utbildningsintyg åligger C OrgE.

3 Försöksammunion, minröjningsormar, robotar, flygbomber och brand i röjningsobjekt

Försöksammunion

1. Försöksammunion. – Vid röjning av försöksammunion ska röjningsanvisningar finnas i de särskilda säkerhetsföreskrifter som gäller för denna ammunition, dessa bör erhållas från uppdragsgivaren.

Minröjningsorm 1 och 10

2. Minröjningsorm 1 och 10. – Minröjningsorm 1 och 10 får i fredstid endast användas vid demonstrationsskjutning (-sprängning) samt i internationell tjänst vid *risktagningsnivå A och B*.

För utbildning i materielkännedom och handhavande används övningsminröjningsorm 1 och 10 med blind raket och med bromsskärm utan markeringsladdning.

Övningsminröjningsorm 1 och 10 ska efter varje skott lämnas in till förråd för översyn.

Robotar och flygbomber

3. Svenska robotar, GBU 12, 39 och 49. – Svenska robotar, GBU 12, 39 och 49 får röjas endast efter beslut av Försvarsmaktens operative chef och efter anvisningar från FMV.

4. Utländska robotar. – Utländska robotar som är klassificerade av amröjledaren får oskadligöras genom förstöring.

För hanteringssäkring av utländska robotar och flygbomber krävs att amröjledaren är utbildad för röjning av aktuell robot, flygbomb samt att röjningsanvisningar är fastställda av SWEDEC.

5. Definitioner. – För flygplansburna robotar, flygbomber gäller att även robot, flygbomb som nödskjutits eller nödfällts ska anses vara OXA.

Flygplansburen klickad robot, flygbomb (utebliven separation) anses inte vara OXA.

Skjuten robot, flygbomb och robot eller flygbomb som skadats i samband med haveri, tappats eller nödskjutits eller fällts under flygning ska betraktas som armerad.

Brand i röjningsobjekt

6. Brand i röjningsobjekt. – Om brand uppstår i röjningsobjekt får riskområdet beträdas tidigast 10 minuter efter det att elden slocknat.

4 Avspärningar och riskområden

- 1. Avspärningar.** – Bestämmelser för avspärningar ska finnas i *SäkR G, kapitel 8* och reglemente *Ammunitions och Minröjning*.
- 2. Riskområden.** – Riskområden vid ammunitions- och minröjning regleras i *Handbok Am- och Minröj, Skyddsåtgärder*.
- 3. Riskområde för avslagare 18 amröj, 28 amröj och 40 amröj.** – Yttre riskområde för hörselskadligt impulsbuller är 50 m radie från avslagaren. Se tabell *4.1*.

REGLEMENTE

Tabell 4:1 Maximal skottvidd (D_{\max}), riskavstånd i längd (h) och riskavstånd bakom vapnet (u) för avslagare 18 mm, 18C, 28 mm, 28C, 40 mm och 40C amröj

Avslagare	Ammunition	h_1 (m)	D_{\max} (m)	u (m)	u_2 (m) a
18 mm och 18C	Vattenskott	80	90	30	30
	Lerprojektil	70	340	30	30
	Stålmejsel	620	620	30	200
28 mm och 28C	Vattenskott	90	100	30	30
	Lerprojektil	190	450	30	30
	Elastomer	120	190	30	30
40 mm och 40C	Vattenskott	140	150	30	30
	Lerprojektil	220	450	30	30
	Elastomer	120	190	30	60
	Konisk projektil med vatten	340	340	30	90
40 C	25,4 mm Stålprojektil	680	1030	30	210
	25,4 mm Mejselprojektil	680	1030	30	210
	25,4 mm Bladprojektil	680	1030	30	210
	25,4 mm Gaffelprojektil	20	100	30	30
	Stålprojektil RS	480	950	30	100
	Lerprojektil RS	230	630	30	30

a Riskområdet bakåt vid skjutning mot föremål som kan ge rikoschett (t.ex. berg-, cement-, stenvägg eller dylikt) (U_2) utgörs av ett cirkelsegment som börjar och slutar vid föremålet och med radien U_2 , se bild 4:2.

Vid användande av riskreducerande åtgärder enligt *R Ammunitions- och minröjning Skyddsåtgärder* ska följande tjocklekar på skyddsmuren användas för att nå dämpning av avslagarprojektilen 40/40C:

- Direkt träff 0,6 m

REGLEMENTE

- Träff efter rikoschett 0,2 m

Skyddsmuren ska utformas för att täcka riskvinklarna för aktuellt skjutfall.

Endast riskfall II är utrett då detta anses som svåraste fallet. Riskavstånd i längd, h , är valt att användas vid maximalt beräknad kastvidd efter studs. Vid skjutning med positiv elevation på avslagaren ska D_{\max} användas.

Riskområdet enligt *tabell 4:1* och *bild 4:1–4:2* kan justeras enligt *RAM* och *minröj Skyddsåtgärder* efter av amröjledaren genomförd säkerhetsanalys.

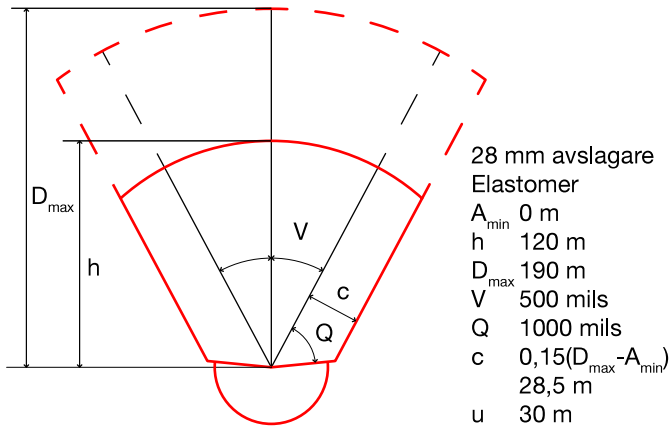

Bild 4:1 Exempel på riskområde för avslagare

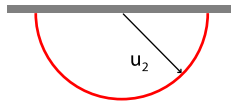

Bild 4:2 Exempel på riskområde vid skjutning mot föremål som kan ge rikoschett

Till ovannämnda riskområden ska röjningsobjektets laddningsvikt med där tillhörande riskområde för splitter räknas.

REGLEMENTE

Drivladdningar för avslagare 18, 28 och 40 mm ska förvaras i sina originalemballage vid förvaring och transport för att fastställd F-kod och UN-klassificering ska gälla.

4. Riskområde laddningsformar IEDD. – Riskområden för specificerade laddningsformar och laddningsvikter framgår av *tabell 4:2*.

Splitter består av plastdelar från laddningsformen samt eventuella sekundärsplitter från det material som laddningen har applicerats mot. Sekundärsplittrets egenskaper omhändertas av ansvarig amröjledare där skyddet dimensioneras av laddningens storlek och placering samt objektets karaktär.

Tabell 4:2 Riskavstånd laddningsformar IEDD

Lngform	Lngvikt (g)	Splitter oskyddad personal (m)	Riskområde för hörselskadligt buller		Anm
			Inre (m)	Yttre (m)	
41	220	35	< 20	20-150	Frihängande
41	220	150	< 20	20-150	På/i grusmark
42	40	40	< 15	15-100	Frihängande
42	40	100	< 15	15-100	På/i grusmark
43	≤500	60	< 30	30-150	Frihängande
43	≤500	150	< 30	30-150	På/i grusmark
44	140	150	< 30	30-150	På/i grusmark

Till ovannämnda riskområden ska röjningsobjektets laddningsvikt med där tillhörande riskområde för splitter räknas.

Riskområdet enligt *tabell 4:2* kan justeras enligt *R Am- och minröj Skyddsåtgärder* efter av amröjledaren genomförd säkerhetsanalys.

5 Undantag

1 Undantag från bestämmelser för ammunitions- och minröjning vid svenska förband i internationell tjänst. – Svensk kontingenschef som enligt särskilda bestämmelser för aktuell insats (t ex insats-specifika bestämmelser) har mandat att beordra ammunitions- och minröjning får fatta beslut om undantag från dessa särskilda bestämmelser, i samråd med ammunitionsröjningsofficer eller ammunitionsröjningsföreträdare. Ett sådant beslut, med motivering, ska dokumenteras samt rapporteras till Försvarmaktens operative chef med kopia till Försvarmaktens säkerhetsinspektion och SWEDEC (röjning på land) eller 4.sjöstridsflottiljen (röjning av sjöfynd).

REGLEMENTE

Bilaga 1. Begreppsförklaringar

Begrepp och definitioner avseende ammunitions- och minröjningsverksamhet uppdateras årligen av SWEDEC och SSS och ges ut av SWEDEC.

Vid tolkning av *Säkr Amröj 2013* gäller de begrepp och definitioner som redovisas nedan.

Ammunition	Materiel för skadeverkan, rök- och gasbeläggning, brand- och lysverkan, sprängning, minering, ammunitions- och minröjning, markering samt materiel som vid utbildning ersätter sådan materiel. Materielen kan innehålla explosivämnen eller andra speciella ämnen.
Ammunitionsröjningsverksamhet	Verksamhet som syftar till att, inom ett specificerat område reducera eller eliminera riskerna från ammunition som innehåller explosivämnen, skadliga biologiska, kemiska eller radiologiska ämnen.
Ammunitionsröjningsledare (CMD)	Ammunitionsröjningsledare med behörighet att planera, organisera, utföra samt att leda underställd personal i ammunitionsröjning, nationellt och internationellt.
Ammunitionsröjningsledare (Ö/S)	Ammunitionsröjningsledare med behörighet att leda ammunitionsröjning på övnings- och skjutfält.
Autodestruktion (AD)	Se <i>Självsprängning</i> .
BCMD (Biological and Chemical Munition Disposal)	Röjning av biologisk och kemisk ammunition.
Blindgångare	Se <i>OXA</i> .
CMD (Conventional Munition Disposal)	Röjning av konventionell ammunition.
Desaptera	Avlägsna samtliga tändsystem eller delar därav från verkansdel.

REGLEMENTE

Desarmera	Försätta samtliga tändsystem eller delar därav ur funktion i syfte att göra ammunitionen hanteringssäker.
EOC (Explosive Ordnance Clearance)	Ammunitions- och minröjningsverksamhet
EOD (Explosive Ordnance Disposal)	Ammunitionsröjningsverksamhet.
Identifiering	Ammunitions- och minröjningsverksamhet som syftar till fastställande av ammunitionens identitet och status.
IED (Improvised Explosive Device)	Anordning som är provisoriskt tillverkad eller placerad på ett provisoriskt sätt och som innehåller förstörande, dödliga, pyrotekniska eller brandkemikalier.
IEDD (Improvised Explosive Device Disposal)	Röjning av IED.
Klassificering	Ammunitions- och minröjningsverksamhet som syftar till att fastställa typ av ammunition, verkan och status.
Klickad ammunition	Ammunition försedd med drivladdning vars tändhatt, tändskruv, elsprängkapsel (motsvarande) inte tänd drivladdningen vid avfyring. Klickad ammunition har inte lämnat eldröret (motsvarande) efter avfyring, vilket innebär att verkansdelens säkringar som normalt upphävs efter avfyring är intakta.
Lokal ämnesföreträdare EOC	Organisationsenhetens ansvarige för de kurser (YBK) inom ammunition- och minröjning som genomförs vid den egna organisationsenheten.
Maritim miljö	Begreppet sjöminröjning och ammunitionsröjning i maritim miljö omfattar röjning av sjöminor eller annan sjöammunition i allmänhet samt övrig ammunition och OXA som befinner sig vid kajanläggningar, på fartyg och båtar samt i vatten.
Minföl	Minförstörelsladdning. Laddning för oskadliggörande av vissa sjöfynd.
Minröjningsledare	Minröjningsledare har behörighet att planera, organisera, utföra samt att leda minröjningsverksamhet.

REGLEMENTE

Minröjningsverksamhet på land	Verksamhet på land som syftar till att reducera eller eliminera effekterna från minor och minfält.
MRT (Mine Rescue Team)	Undsättningsstyrka främst avsedd för <ul style="list-style-type: none">• uthämtning av personal och materiel i samband med ammunitions- och minolyckor• uthämtning av skadad efter bekämpning med utspridningsbara minor eller direktverkande substridsdelar• akut insats vid påträffande av minor och OXA.
Nationell ammunitionsröjning	Ammunitionsröjning i fredstid på militärt område och inom civilt område som är avlyst för militär övning samt ammunitionsröjning som genomförs i fredstid inom ramen för stöd till civil verksamhet.
OXA	Med oexploderad ammunition (OXA) menas ammunition som efter skjutning, tändning, kast, läggning eller fällning <i>ovsiktligt</i> inte har exploderat (blindgångare).
Partiell sprängning	Oskadliggörande teknik där röjningsladdningar med riktad sprängverkan (spränglister eller sprängformar) används för att öppna upp OXA hölje och undvika detonation av röjningsobjektet.
Risktagningsnivå	Se <i>R Am- och minröj Skyddsåtgärder</i> .
ROV (Remote Operated Vehicle)	Fjärrstyrd undervattensfarkost för lokalisering och oskadliggörande av sjöfynd.
Räddningsledare RÄL	Ledare för räddningstjänsten inom ett skadeområde. Räddningsledare är i regel brandbefäl.
Sjöfynd	Med sjöfynd avses här utrustning som påträffas i hav, sjöar, vattendrag och på stränder. Sjöfynd delas in i:
Militärt sjöfynd	Med <i>militära sjöfynd</i> menas all materiel som har militärt ursprung som lokaliseras på eller under vattenytan samt uppspolade på land kring stränder. Till militära sjöfynd ska även militära materiella fynd på eller under havsbotten räknas. <i>Militärt sjöfynd</i> är antingen <i>sjömilitärt sjöfynd</i> eller <i>övrigt militärt sjöfynd</i> .

REGLEMENTE

Sjömilitärt sjöfynd	Med <i>sjömilitära sjöfynd</i> menas all materiel som är eller härrör från sjömilitära vapen. Om fynden har spolats upp ur vattnet och ligger på land, ska de också räknas till sjömilitära sjöfynd.
Övrigt militärt sjöfynd	Med <i>övrigt militärt sjöfynd</i> menas all materiel som är eller härrör från land- eller flygmilitära vapen.
Civilt sjöfynd	Med civila sjöfynd menas sjöfynd som inte hänförs till militärt sjöfynd.
Känt sjöfynd	<i>Kända sjöfynd</i> innebär att ammunitionsröjningsledaren har god kunskap eller med tillgänglig dokumentation, utbildning och med adekvat metod kan omhänderta eller oskadliggöra sjöfynd. Inget underrättelsevärde föreligger.
Okänt sjöfynd	<i>Okända sjöfynd</i> innebär att ammunitionsröjningsledaren med hjälp av tillgänglig dokumentation och samlad erfarenhet inte kan få fullständigt stöd hur sjöfyndet ska omhändertas eller oskadliggöras. Underrättelsevärde kan förekomma. Ammunitionsröjningsledaren är skyldig att kontrollera om kunskap om fyndet, dess funktion och hur det ska röjas, finns på annat ställe inom Försvarmakten.
Sjömilitära vapen	Sjöminor, torpeder och ubåtsjaktvapen såsom antiubåtsgranater och sjunkbomber. Sjömålsrobotar inordnas under robotar.
Självsprängning	Automatisk process som förstör ammunition efter förutbestämd tid, t.ex genom sprängning, även kallat självförstöring.
Skadad ammunition (se OXA)	Ammunition som efter miljöbehandling eller i samband med stöld, brand, explosion eller genom transport, förvaring och hantering har påverkats så att fastställd klassning för transport och förvaring inte gäller.
Startlinje	Den linje varifrån yletning eller ytsökning påbörjas vid ammunitions- eller minröjning.
Säkerhetsutbildningspaket Minor, OXA och IED	Säkerhetsutbildningspaket Minor, OXA och IED innefattar direktriktad utbildning och syftar till att förmedla kunskap om hotet samt utveckla preventivt beteende och förmåga att vidta förebyggande åtgärder.

REGLEMENTE

UMD (Under Water Munition Disposal)	Röjning av sjöminor och annan ammunition under vatten. Med röjning under vatten avses röjning på sådant vattendjup att dykutrustning, fridykning eller ROV erfordras för röjning.
Undervattensammunition	Ammunition avsedd att verka på eller under vattenytan.
Ytletning	Lokaliseringsmetod som innebär att man visuellt söker igenom ett område för att upptäcka synliga minor eller OXA eller tecken på dolda minor eller OXA.
Ytsökning	Lokaliseringsmetod som innebär att man med hjälp av exempelvis ammunitionsröjningssökare, minsökare, minpik eller ytsökande minhundekipage söker igenom ett område för att lokalisera dolda minor eller OXA.

SäkR Amröj gäller för ammunitions- och minröjningsledare och övrig personal som ingår i ammunitions- och minröjningsenheter.

Personal som utbildar ammunitions- och minröjningsledare och övrig personal som ingår i ammunitions- och minröjningsenheter

Chefer som planerar och leder ammunitions- och minröjningsverksamhet

Chefer för förband och skolor och deras utbildningspersonal

Chefer för övnings- och skjutfältsenheter (motsvarande).

Boken kan även utgöra underlag för övriga totalförsvarsenheter som har ansvar för ammunitionsröjning och därvid kan komma att samverka med eller understödjas av Försvarmakten. Se FM Handbok Civil-militär samverkan på EMILIA.

SäkR-seriens indelning framgår av pärmens insida. "SäkR gäller under övningar, utbildning och insatser som inte innebär en direkt stridshandling.

FÖRSVARMAKTEN